

KUSTBON

Nr 2 - Årgång 12

ORGAN FÖR
ESTLANDSSVENSKARNA I SVERIGE

Maj 1955

DORPATS UNIVERSITET

grundlagt av Gustav II Adolf år 1632

Utgiven av Svenska Odlingens Vänner.

Redaktör och ansvarig utgivare: *Manfred Nyman.*

Red.-sekr.: *Lars Broman.*

Red. och Exp.: Tunnelgatan 23, 3 tr., Stockholm.

Kustbons postgiro: 19 72 07.

Utkommer 1955 med sex nummer.

Prenumerationspris 1955 5 kr.

Annonspris: 1/1 200:—, 1/2 115:—, 1/4 60:—,

1/8 35:—

Förlovnings-, vigsel- och födelseannonser 5 kr.

Dödsannonser 20 kr.

Härnösand 1955 - Härnösands Boktryckeri Aktiebolag

Ur innehållet

Estnisk kulturbragd i exilen av Prof. Birger Nerman	2
Det verkliga livet av Hovpred. S. Danell	3
Svenska församlingen i Reval år 1913	5
"Herrhälde" på Rågoarna av Anton Stahl	6
Människan och världsalldet av Kandidat E. Westerman	7
Estlands land och folk under andra världskriget	8
Nils Källström död av M.N.	9
Anders Stenberg död	9
Anna Utas död	9
Maria Kivaremees 75 år av Netas	10

Professor Birger Nerman:

Estnisk kulturbragd i exilen

När 1944 vid den andra ryska invasionen i Baltikum minst ett par hundratusen ester, letter och litauer genom flykt räddat sig västerut, kommo cirka 30 000 personer, därav cirka 25 000 ester, cirka 5 000 letter och några hundra litauer, att finna en fristad i Sverige. Bland de ester, som sökte sig till Sverige, befann sig majoriteten av de från hemlandet flyktade vetenskapsmännen.

Redan 1945 ansåg den som skriver dessa rader, att ett försök borde göras att samla dem av de estniska vetenskapsmän i vårt land, vilka i hemlandet företrätt nationellt estniska ämnen, till en "Dorpatfakultetet" i Stockholm. Jag lämnade till

Stockholms högskolas dåvarande rektor, professor Sven Tunberg, vars varma och handlingskraftiga intresse för balterna alltid skall med tacksamhet ihågkommas, förslag till en dylik "fakultet". Jag tänkte mig att de estniska lärarna i ett tiotal ämnen, t. ex. estniska språket, estnisk litteratur, estnisk arkeologi, estnisk folklivsforskning, estnisk folkminnesforskning osv., skulle hålla föreläsningar för och övningar med härvarande estniska studenter, och föreslog att detta främst skulle få äga rum på Stockholms högskola (naturligtvis utan att organisatoriskt förbindas med denna) och att man från svensk sida skulle försöka skaffa pengar därtill. Tunberg ställde sig mycket välvillig till förslaget. Emellertid visade det sig svårt att redan nu kunna samla de estniska lärarna och studenterna till en sådan uppgift — de levde ännu under alltför provisoriska förhållanden i vårt land.

Sedan esterna fått en någorlunda tryggad ställning i Sverige kom tanken fram på nytt, nu närmast från de estniska studenterna själva. Det var åtskilliga bland dessa som icke i Dorpat hunnit slutföra sina studier, och de önskade få vidareutbildning. Även estniska studenter som utbildade sig vid svenska universitetet och högskolor önskade att vid sidan av sina där bedrivna studier få ökade kunskaper i de nationella ämnena. Också bland f. d. lärare vid Dorpatuniversitetet växte tanken på ett estniskt vetenskapligt institut i Sverige fram. Frågan framlades av några bland dem inför det 1945 startade Estniska lärdomssällskapet i Sverige. Detta beslöt hösten 1951 att upprätta ett sådant institut och tillsatte en kommitté, bestående av professorerna R. Indreko och G. Ränk samt fil. dr A. Soom, vilka snabbt utarbetade en plan. Den 1 februari 1952 kunde Estniska vetenskapliga institutet starta. Stockholms högskola upplät välvilligt lokaler. Så småningom har institutet fått en fastare organisation med en styrelse på fem personer, vars ordförande är professor Indreko, och med en uppdelning på en filosofisk och en juridisk fakultet.

Vid sin begynnelse våren 1952 omfattade institutet sju nationella humanistiska discipliner: 1) estniska språket, 2) estnisk litteratur och litteraturhistoria, 3) estnisk historia, 4) Estlands och grannländernas arkeologi, 5) estnisk och besläktade nationers etnologi, 6) estnisk folklore, 7) estnisk konsthistoria. Hösten 1952 tillkom som ett humanistiskt ämne nr 8) östersjöfinsk filologi och våren 1953 som nr 9) estnisk musikhistoria. Hösten 1952 upprättades de tre första juridiska disciplinerna: 1) estnisk statsrätt och förvaltningsrätt, 2) estnisk civilrätt och 3) estnisk straffrätt. Våren 1953 utökades den juridiska fakulteten med ämnet nr 4) estnisk rättshistoria och hösten 1953 med nr 5) internationell rätt. F. n. förbereder man undervisning i vissa naturvetenskapliga fack med anknytning till Estland: botanik, geologi och zoologi.

Det estniska institutet avser dels att vara ett organ för rent vetenskaplig forskning, dels att

Forts. å sid. 4.

Hovpredikanten
SVEN DANELL

Det verkliga livet

Den chockartade upptäckten av det överkliga livet föreskriver sig för min del så långt tillbaka i tiden som till det första besöket hos hattmakaren i Skara. Staden representerade allt av jordisk vällevnad inom den då kända världen. Stadsborna gick i köpekläder, åt köpebröd och t. o. m. gratulerade varandra med köpeblommor. Eftersom allt som var hemmagjort uppenbarligen hade kostat möda och arbete, inbillade man sig, att köpesakerna kunde fås så lekande lätt. Stunden hos hattmakaren var en stor stund: där skulle mor köpa min första skolmössa. Doften av fräsch filt blandades med den fina hårpomadadan, som herrn bakom disken hade använt. Han stod och talade med en kund, medan vi väntade, de båda var bekanta, och kunden frågade efter slutad affär, hur det stod till nuförtiden. Då säger den fine herrn med pomada i håret och allting: "Ja, det går sin gamla lunk, efter det måste. Den ena dan är den andra lik, det händer ingenting, man får tråka vidare, det är inget annat att göra". Detta gjorde ett outplånligt intryck. Orden avslöjade för första gången ett liv, som inte var värt att leva.

Ett enda jordeliv har man fått. Hur skall det levas? Man kan träffa ungdomar som säger, att det gör ungefär detsamma, därför att de ändå kommer att hamna i ett slavläger någonstans långt borta, och andra, som har upplevt så mycket på ont och gott, att livet i varje fall inte tycks ha något att bjuda dem längre. Uppen i medelåldern gör man den fasaväckande upptäckten, att större delen av livet — och den del som brukar anses som den bästa — redan är gången: det är bara en liten stump kvar. Och blir man så gammal att man börjar gå i barndom, kanske man försöker lura sig själv att man är ung och käck. Tänk om man skulle dö utan att någonsin ha passerat på att verkligen leva. Eller om man skulle göra sig förtjänt av den gravskrift, som en av våra skalder formulerat så: "Han levde kort och levde sällan".

Carl XII fick i sin barndom ge sin lärare skriftliga svar på frågor, som ibland var allvarliga nog. På frågan, vilka plikter som komma att åvila honom i livet, svarade den lille prinsen bl. a.: "Be Gud, gå igenom svårhet och bedrövelse, hör goda råd och förmaningar. Man skall vara levandes. Man skall hava hjärta i livet på sig". Hur mycket han har lagt in i de orden, det vet inte vi, men han hade rätt: den som har fått livets gåva, har också plikt att ta ut det yttersta av den, att vara levande. Bara en kort stund är du här. Gör blommande varje minut.

Hur går det till? Ibland möter man anvisningar i livet. En läkare kom som flyktning hitöver efter att ha genomgått och sett sådant som kan beta

mången all tro på livets mening. Under hans barrackstillvaro sade jag till honom en gång, att jag var glad att han ändå hade kommit över och inte längre stod under ständigt hot. Han skakade sitt fårade huvud och sade: "Därute var det bättre: där fick jag hjälpa några". Det var detta som för honom gjorde livet värt att leva. När jag närmare lärde känna honom, förstod jag, att Gud hade fört honom in i det liv, som vår Frälsare kallar liv. Vi vet att Han skiljer mellan liv och död på ett annat sätt än vi vanligen gör. När en ung man hade blivit väckt av hans ord men ville ordna bouppteckning och begravning därhemma, innan han kom för att följa Jesus, sade Frälsaren, att han skulle låta de döda begrava sina döda men själv gå åstad i sitt uppdrag. De döda kan alltså mycket väl ordna både juridiska formaliteter och stora gästabud, och säkerligen kan de sköta ett yrkesarbete och på fritiden gå på nöjesfältet också för den delen — allt detta är inte livet.

Är det inte sant, att all självisk lust och njutning efteråt kvarlämnar ett gapande, svart hål av tomhet. Om du skulle dö i denna minut, vilka stunder av ditt förflutna liv skulle du veta att du har levat. A.Knske var det det ögonblick, då du med osägligt inre jubel tog ett litet nyfött barn i dina armar? Eller en vaknatt vid en liten vit säng, där ett barns silkeshår låg som klistrat av febersvett vid den kullriga pannan? Eller de tider du stupade i säng, trött till döden av ett arbete, så tungt, så hårt att det kunde knäcka dig, men kanske också så rikt att det kunde ha sprängt hjärtat? Hur mycket låg det inte i den gamla Bibelns ord om människolivet, att när det som bäst varit haver, haver det möda och arbete varit. Det verkliga livet har med det meningsfyllda offret att göra, det säger också det bibelställe vi i dag utgick från, 1 Tim. 6: 19, om vi läser det i sitt sammanhang.

När vi var små, hände det ibland att vi så tolt glömde tiden under någon lek eller något ofog, att det var förfärligt sent, när någon äldre fick tag i oss och körde hem oss. Då fick man kanske höra orden: "Nu får du allt veta att du lever, när du kommer hem". I den stränga gammaldags fostrans tid var det inte något efterlängtanvärt att få veta att man levde.

Bibeln talar så många ord om det verkliga livet, om att höra Guds Sons röst och bli levande, om att få vandra inför Herren i de levandes land. Början till det livet är inte lätt, och inte fortsättningen heller. Det börjar med att man har någonting otalt med sin Gud, något som det måste talas ut om. Nog sannerligen får man veta att man lever. Men man får också veta att man kommer hem. Amen.

Forts. från sid. 2.

vara en läroanstalt. Vad den senare funktionen beträffar, förrättas examination och avläggas examina vid institutet, varvid fordringarna äro desamma som när ifrågavarande ämnen upprätthölls vid Dorpats universitet. Föreläsningar och övningar äro offentliga. Även populära sådana arrangeras.

Då under den kommunistiska regimen ingen fri forskning och undervisning kan existera i Estland, kan man alltså säga, att Dorpatuniversitetets forskning och undervisning i landets och folkets nationella ämnen flyttat över till Stockholm. Detta står också i bästa överensstämmelse med många uttalanden av den fria världens organisationer. Så utsände Europarådet vid sitt sammanträde i Strassburg den 27 sept. 1952 en appell till alla fria stater att på alla sätt söka hjälpa de ockuperade europeiska folken att bevara deras nationella kulturliv under exilen; en liknande appell har utgått från t. ex. Unesco. Det är också uppenbart, att bevarandet av de nationella kulturerna i de av ryssarna härtaga länderna i Mellan- och Östeuropa är av utslagsgivande betydelse för hela den europeiska kulturvärlden; ett utrotande av dessa kulturer skulle kanske omöjliggöra ett återuppbyggande i framtiden av den fria västerländska kulturen i dessa områden. Det bör också framhållas, vilken betydelse sysslandet med de nationella kulturerna har för flyktingarnas motståndskraft.

Antalet lärare vid Estniska vetenskapliga institutet i Stockholm utgör f. n. 22, varav icke mindre än 9 varit professorer vid universitetet i Dorpat. Lärjungarnas antal har i allmänhet uppgått till ca 100.

De estniska lärarna ha ställt sig kostnadsfritt till förfogande. Utan ett öres ersättning ha de tagit på sig att vid sidan av sin dagliga gärning sköta en föreläsning- och undervisningsverksamhet, som nästan borde kräva sin man. Sedan de om dagarna som stipendiater, arkivarbetare eller i annan funktion gjort full gärning — och de ha sannerligen icke varit överbetalade! — ha de haft kraft att på kvällarna och stundom in på nätterna föreläsa och i andra former undervisa, och ungdomen, som även den haft sin fulla dagsgärning, har troget suttit på undervisningsbänkarna. Det vill till en energi långt över vanliga mått för att kunna prestera något dylikt, men utan ett idéellt patos hade det väl ändå icke gått.

År 1952 ingick Estniska vetenskapliga institutet till K. M:t med en begäran om ett årligt anslag om ca 66.500 kronor för sin verksamhet, varav 38.350 kronor som avlöning åt lärare och 15.000 för publikationsverksamhet. K. M:t upptog dock icke frågan i proposition för riksdagen. I denna motionerade emellertid 1953 fyra medlemmar i vardera kammaren, representerande de fyra stora partierna i var kammare (i första herrar Thorsten Bengtson, Hardy Göransson, Ture Nerman och Karl Wistrand, i andra herrar Gunnar Ericsson i Näs, Carl Hoppe, Elis Håstad och Manne Ståhl) om anslaget i fråga, men riksdagen avslög

motionen. Förhandlingar med ecklesiastikminister Persson och finansminister Sköld ha emellertid lett till, att för budgetåret 1954—1955 anslaget för universitetscirklar något höjts, varigenom skolöverstyrelsen kunnat tilldela Estniska vetenskapliga institutet ett anslag av 5.400 kr för detta budgetår.

I fråga om det estniska institutets verksamhet böra ett par särskilda omständigheter framhållas. De estniska vetenskapsmännen i Sverige behärska numera svenskt språk. Det skulle då i vissa fall vara lämpligt att de hölle föreläsningsserier på svenska. Härav kunde svensk ungdom ha en betydande fördel, då de estniska vetenskapsmännen genom speciella språkkunskaper behärska områden, som äro av betydande vikt för svensk forskning, men där språkhinder ställa sig i vägen för flertalet svenska forskare. Det skall vidare erinras om, hur estniska vetenskapsmän i t. ex. svenska arkiv och museer ha tillgång till ett värdefullt material, som rör förbindelser i gångna tider mellan vårt land och Baltikum och som är av stor vikt för såväl svensk som estnisk forskning; för sådana uppgifter ha de estniska vetenskapsmännen genom sin kändedom om både Baltikum och Sverige särskilda förutsättningar. — Vad härmed sagts utesluter givetvis icke, att en av ester i Sverige bedriven forskning om den estniska kulturen och dess förbindelser även skulle ha betydelse långt utanför Noreuropa.

Det är med största beundran man följt esterna i deras skapande och utvecklande av det estniska vetenskapliga institutet i Stockholm. Vad de med detta verk i exilen utträttat är inget mindre än en kulturell bragd. Men det får icke räcka med vår beundran. Här måste svenskarna träda till hjälp. I första hand våra myndigheter. Det skulle vara ett lämpligt tack för de goda insatser esterna under sin mer än tioåriga vistelse här i landet gjort i svenskt kulturliv. Det skulle vara en hjälp, som icke endast skulle väcka varm tacksamhet hos våra estniska vänner, utan även nu och i en framtid skulle högt skattas av den fria världen.

Svenska Dagbladet den 3/5 1955. Återgivet med författarens och Svenska Dagbladets tillstånd.

FÖRHANDSMEDDELANDE

Svenska Odlingens Vänner

håller

ÅRSMÖTE

i samband med

Estlandssvensk Hembygdsgdag

söndagen den 21 augusti 1955 i
Baggenssalen, Restaurangholmen,
SALTSJÖBADEN

Utförligare meddelande lämnas i nästa nummer
av Kustbon

Svenska församlingen i Reval år 1913

Då jag i mina privata samlingar från mitt fosterland fann ett gulnat exemplar av en berättelse över Svensk-finska St. Mikael församlingens verksamhet under år 1913, slog det mig, att Kustbon aldrig publicerat något material som rent siffermässigt belyst livet inom Revals svenska församling. Med tanke på Kustbons strävan att publicera och härigenom bevara kulturhistoriskt värdefullt material från estlandssvenskarnas liv i både det gamla och nya hemlandet, hoppas jag, att denna glimt från revalsvenskar-nas, nargöbornas och rågöfolkets församling år 1913, kan vara av intresse.

Några kommentarer torde knappast vara nödvändiga, då de uppgifter som lämnas tala ett nog så tydligt språk om församlingens liv: födsel och död, det andliga livets intensitet, som belyses av deltagandet i nattvarden och den frivilliga hjälpverksamheten till församlingens fattiga, dessutom tjänstemännens löneförmåner och kollektens storlek.

Samtliga belopp äro angivna i ryska tsarrubel

Emil Wikman

Svensk-finska St. Mikael kyrkans i Reval årsberättelse för år 1913

Uppgifter enligt St. Mikael församlingens kyrkoböcker för år 1913.

Födda:	i Reval 9, på Nargön 12, på Rågöarna 7 barn, s:a 28
Döda:	„ 15, „ 11, „ 3 pers., s:a 29
Inflyttade:	„ 19, „ 2, „ 2 „ s:a 23
Utflyttade:	„ 5, „ —, „ — „ s:a 5

Konfirmerade: 29.
Kommunikanter: 467.
Förelysta: 12 par.
Vigda: 10 par.

Församlingsmedlemmarnas antal den 1 okt. 1913: i Reval 465 pers., på Nargön 366 pers., på L. Rågö 169 pers., på Stora Rågö 184 pers., s:a 1184 personer.

Öfversikt öfver St. Mikael kyrkans

Inkomster	1913	Utgifter	
Saldo från år 1912	R. 60.35	Pastorns lön, hyres- och kanslimedel	R. 1401.17
Bidrag från Gotteskasten	„ 1504.35	Klockaren-orgelnisten *)	„ 300.—
„ „ H. M. Kejsarens finska handkassa	„ 150.—	Skolläraren på Nargön, lönetillskott	„ 25.—
„ „ Gustaf Adolfs förening i Sverige	„ 104.17	Kyrkobetjäningen	„ 108.—
„ „ staden Reval	„ 100.—	Vin och oblater	„ 11.83
För kyrkans upplåtande åt Paulus församlingen	„ 100.—	Renovering af kyrkans gatufasad år 1912	„ 431.88
Kollekter i kyrkan	„ 52.20	Andra remonter i kyrkan och kyrkohusen m. m.	„ 403.03
Afgifter för begrafningar m. m.	„ 8.70	Brandförsäkring och utskylder	„ 76.04
Enligt testamente af generalskan S. Wladimiroff	„ 200.—	Diverse	„ 47.55
Räntor å kyrkans kapital (R. 2500)	„ 114.47	Saldo till år 1914	„ 87.74
Hyror	„ 474.—		R. 2892.24
För sålda grafplatser	„ 24.—		
	R. 2892.24		

*) Klockaren-orgelnisten disponerar dessutom öfver klockaregården, hvaraf hyror belöpa sig till c. R. 500 om året.

St. Mikael kyrkans eldningskassa

Inkomster	Vintern 1912/13	Utgifter	
Bidrag från församlingens medlemmar	R. 90.40	15½ tunna koks	R. 84.20
Tillskott från syföreningen	„ 25.60	1 famn ved	„ 8.80
	R. 116.—	För kollektoring och eldning	„ 23.—
			R. 116.—

St. Mikael församlingens fattigvård (Reval)

Inkomster	1913	Utgifter	
Saldo från år 1912	R. 204.13	Gossen W. U. underhåll i dombarnhemmet	R. 72.—
En församlingsmedlem	„ 100.—	Regelbundna understöd åt 16 personer	„ 322.—
En församlingsmedlem	„ 60.—	Tillfälliga bidrag åt inalles 6 personer	„ 23.—
Bidrag från syföreningen	„ 200.—	Saldo till år 1914	„ 199.41
Enskilda gåfvor	„ 48.20		
Kollekt på skördefesten	„ 3.56		
Ur sparbössan i kyrkan	„ —.52		
	R. 616.41		R. 616.41

”Herrhälde” på Rågöarna

Bygata på Lilla Rågö ur Rågöborna av
Per Söderbäck

En årligen återkommande helgdag på Rågöarna under början på 1900-talet var den dag då ägaren till godset Padis kloster med sina adliga vänner besökte öarna. Besöket gällde uppörd av sommarskatten (som bekant voro Rågöarna skattskyldiga till Padis). För länsmanen var det några hektiska och arbetsamma dagar, då alla förberedelser för ett traditionsmässigt och värdigt firande av dagen åvilade honom.

Egentligen började förberedelserna redan på vårvintern, då maltet och veden skulle forslas hem. Traditionen fordrade, att det skulle finnas tillräckligt med gott öl under uppörden. — Dagen innan beordrade länsman en båt med fyra roddare till Korkis för att hämta godsägarens kock och annan kökspersonal, som även medförde nödvändig servis till de många gästerna. Det var en bråd dag, för man skulle även hinna med att slakta och tillreda det lamm som hörde till festmåltiden. Lammets ingick i skatten och kallades ”slaktlamm”. Betjäningen medförde även en kagge brännvin om ungefär 25 stop. Inne-

Direktör G. von Francken i Reval föräide den 16 december 1913 till kapellet på Stora Rågö en ljuskrona af bron för 24 ljus.

Kollekter till välgörande ändamål (evang. understödkassan i Ryssland o. a.), däribland från Nargön R. 4.05, L. Rågö R. 6.20 och Stora Rågö R. 1.42, inalles R. 64.39.

Prenumeration af Finska missionssällskapets tidningar och gåfvor till samma mission, däribland från Nargön R. 4.43, inalles R. 32.03.

Erik Gahlnbäck,
kyrkorådets ordförande.

Eduard Hoepfener,
kyrkoekonom.

H. A. Grönholm,
kyrkorådsmedlem.

J. W. Gustafsson,
pastor.

hållet var avsett för de skattebetalande. Även roddarna blevo bjudna på några supar efter väl-förrättat värv.

Av det förut omnämnda maltet hade länsman bryggt starkt och gott öl, som bubblade och jäste i det största karet som rymde omkring 200 liter.

På den stora dagens morgon rådde en väldig brådska på länsmansgården. Bl. a. skulle länsman se till att ett tillräckligt antal båtar i tid sändes till Korkis för att hämta herrskapet. Det berodde på antalet gäster om det behövdes tre, fyra, fem eller ändå fler båtar och till varje båt behövdes fyra roddare. Ifall karlarna inte räckte till, fingo kvinnorna rycka in som roddare, då en del karlar ju även skulle köra hästskjutsarna för herrskapet. Det gick åt en hel rad med skjutsar, då ju den tidens vagnar inte voro så värst rymliga. Egentligen skulle väl skjutsarna ha varit ganska onödiga, då vägen från stranden till länsmansgården var väl kort, men de traditionella ceremonierna fick man ej rubba på.

Hemma i gårdarna hade det under morgontimmarna varit livligare än vanligt. Skatten, som bestod av ägg, ost, smör och torrskinka, skulle undergå en sista granskning och packas ned. Man var tvungen att vara noggrann med kvaliteten på varorna för att slippa skämmas för ”herrn” och grannarna.

De yngre hade under tiden samlats på backen utanför byn, där man hade god utsikt över det tre kilometer breda sundet mot Korkis. ”Nu kommer dom!” gick budet från gård till gård. Befolkningen började så dra sig bort mot länsmansgården, en del bärande på knyten, andra utan, beroende på om skatten erlades in natura eller omräknad till kontanter. Dagen var fridag för alla, även om det skulle ha råkat vara en bråd skördedag.

Så snart båtarna landat och herrskapsfolket klättrat upp i vagnarna, börja de i sakta mak rulla upp mot byn och länsmansgården. — Och så anländer den första vagnen med godsägaren och så alla de andra i en lång rad. Vilket tassel och tassell bland folket! — ”Titta vilka fina klänningar damerna ha och titta vilka fina paraplyer! Och herrarna sen: hattar med fjädrar i, fint snitt på kläderna och tjocka guldkedjor på magarna och ridstövlar så blanka så det gör ont i ögonen!” —

När hälsningarna mellan herrskapet och länsman äro undanstökade och även folket fått en nådig sväng med hatten, samlas de adliga inne i storstugan för att få sig litet till livs efter sjöresan. Under tiden skall vi ägna oss åt allmogen som flockat sig på länsmansgårdens rymliga gårdsplan.

Man har flyttat ut den stora kaggen, som innehöll 150 liter mörkt, skummande öl. Detta skall fördelas mellan gårdarna efter ”bol-land”. (Ett bol-land motsvarade 16 arbetsveckor och bestod av 4 hellandshemman eller 8 halvlandshemman.

Hembygdsmuseet på Lilla Rågö

Arbetsveckorna fullgjordes under potatisplockningen på Padis klostrets ägor eller på Korkis gods, som tillhörde Padis. Gårdarna tillhörde sålunda ett visst bol-land, och då de olika "bolen" eller "borden" kallades av länsman, visste var och en sin plats.)

Stämningen var i regel hög, och det märktes tydligt, att ölet tullats före utdelningen. Under tiden hade herrskapet slutat sin måltid och tiden var inne för skatteuppbörden. Ett stort bord och några stolar hade placerats på lämplig plats ute på gårdsplanen, där godsägaren och befallningsmannen slogo sig ner med sina luntor och anteckningar. Och så började uppropet. Nu skulle allt det fram i dagen som på morgonen omsorgsfullt blivit nerstuvat i knyten och kassar. Det var nog inte alltid så lätt att få fram varorna välbehållna.

Människan och världsalltet

Människan tror sig vara naturens herre med dess krafter och resurser under kontroll. Hur lite behöver likväl icke naturens makter röra på sig i form av jordbävningar, stormar och andra katastrofer för att "herrarna" skall stå totalt maktlösa. Det tjugonde århundradets kultur hotar vidare att utplåna den enskildes individualitet och göra honom till slav under sig. Detta har medfört betydande omvärderingar hos det mänskliga sättet att tänka.

För någon tid sedan utbrast en av mina yrkeskoleelever spontant: "Det kan inte finnas någon Skapare, helt enkelt därför att jag inte kan förstå huru något sådant skulle kunna vara möjligt." En människa är högeligen självtillräcklig vid ett sådant yttrande. Låt oss se vart det leder.

Människan kan ses ur två synpunkter. Ur den specifikt mänskliga är varje individ centrum i sin egen värld och var och en är sig själv nog.

Man kan emellertid även blicka ned på henne från ett högre plan. Var och en av oss är då endast en bland 2400 millioner andra här på jorden. Vår planet är i sin tur ett försvinnande intet i världsalltet. Medan ljuset från solen når jorden på 8 min. 18 sek. tar det 4.3 år från närmaste stjärna. Om jorden vore ett stoftkorn på 1 mm.

Värst brukade det vara med smöret, som ofta övergick i flytande form i sommarvärmen. Men godsägaren var en förstående man, som i sådana fall tröstade bondmororna med orden: "Vi tar gärna emot det, för duger det inte till människoföda, så duger det väl till något annat." För att slippa besväret med naturaskatt, övergingo de flesta småningom till penningskatt. Härefter kom turen till skattefären, tolv till antalet, två för varje bol-land, som skulle besiktigas, antecknas och sändas iväg till Korkis.

Då skatteuppbörden var undanstökad, övergick man till de egentliga affärerna. Godsägaren brukade nämligen varje år köpa stutar och oxar, ofta alla djur som voro till salu. Allt detta skulle man hinna med, och djuren skulle värderas, märkas och antecknas. De köpta djuren levererades först senare under höstens lopp. Djuren voro samlade på någon äng eller betesmark, där de högst egenhändigt besiktigades av herrarna.

Det har småningom lidit mot kvällen och blivit tid för uppbrott. Visserligen var det samma körkarlar som på morgonen och även samma herrskap, men stämningen har hunnit bli betydligt mer uppsluppen och körningen något ovarsammare — men så var det ju "herrhåld" bara en gång varje sommar.

Hemma på länsmansgården har några gubbar dröjt sig kvar med prat kring ölstänkorna, men den ljumma augustikvällens skymning gjorde snart slut även på denna samvaro, då nästa morgon väntade med hårt arbete och många plikter.

Anton Stahl

diameter vore solen ett klot på 14 centimeter i diameter på 15 cm. avstånd från detsamma. Avståndet till närmaste stjärna blev då 950 kilometer.

Men vi lever även i tiden. Vår planet hör till universums yngsta skapelser och är sannolikt ej stort äldre än 3000 millioner år. En uppfattning om denna svindlande siffra kan vi få om vi tänker oss jordens existens sammanträngd inom en tid av fyra år. Kristi födelse skulle då ha inträffat på nyårsaftonen det fjärde året kl. 23.58, och tiden efter alltså endast utgöra 2 minuter. Om människans medellivslängd kan beräknas till 50 år har 40 generationer levat på denna tid vilket gör 3 sekunder för varje individ. Vår livslängd förhåller sig alltså till jordens ålder som 3 sekunder till fyra år. Och framför oss ligger förmodligen lika omätliga tidrymder.

Syftet med detta enkla resonemang har endast varit att visa vilken obetydlighet människan är i relation till naturen och vilket ofullkomligt instrument vår hjärna är i översinnliga spekulationer. Om en maskin demonstreras för mig kan jag måhända fatta dess verkningssätt utan att därför själv ha varit i stånd att konstruera den eller tolka uppfinnarens tankar. Med vilken lätthet och självsäkerhet yttrar sig ändå inte människor om det världspolitiska läget eller om världsalltets ursprung.

Eskil Westerman

Estlands land och folk under andra världskriget

Det estniska bokförlaget EMP i Stockholm har påbörjat utgivandet av ett stort upplagt bokverk i tio delar kallat "Eesti riik ja rahvas Teises Maailmasöjas" ("Estlands land och folk under andra världskriget").

Verket skildrar landets öden under det andra världskrigets mörka år.

I boken medarbetar estniska statsmän, officerare, vetenskapsmän, journalister och andra väl-informerade personer, som till följd av sin verksamhet fått uppleva händelseförloppet på nära håll. Bokverket är i sitt slag det största som esterna utgivit i exilen. Första delen har också genomgående fått en mycket god press.

I Stockholms-Tidningen skriver den kände journalisten Bo Isaksson följande:

Första delen har just kommit ut och de nio följande planeras bli färdiga senast nästa år av ett magnifikt tänkt standardverk om Estland och det andra världskriget, avsett för de 60.000 estländarna i landsflykt. De är spridda över hela världen, men i Sverige finns ca 22.000 av dem. Här har också redaktionskommitténs ledamöter sin verksamhet: överste Richard Maasing, förre vice chefen i estniska generalstaben; historikern professor Evald Blumfeldt från universitetet i Dorpat; magister Hans Kauri som på sin tid var sekreterare i estniska vetenskapsakademien, samt redaktör Vello Pekomäe vilken numera ingår i redaktionen för Stockholms-Tidningens estniska upplaga.

Bidragsgivarna har emellertid spårats upp från hela Europa och Amerika, bland diplomater, vetenskapsmän, officerare vilka var på sitt håll sitter inne med sina pusselbitar till det estniska dramat — vilket man förstår är något annat än den officiellt tillrättalagda version som ryssarna nu påtvingar den nya generationen i sina skolor. Första boken på 220 sidor vill ge en bild av Estland som det var före den 1 september 1939, en västerländskt uppbyggd stat med västerländsk syn på rättsväsen, forskning och medborgarens frihet, ett lyckligt land med vackra, traditionsrika städer och en välmående landsbygd. Även för den icke estnisk-kunnige ger bokens hundratal fotografier, utgallrade ur ett material på 3.000 bilder, en uppfattning om den lyckliga idyll, vars brutala sönderslående de följande delarna av bokverket skall skildra — över Finlands vinter-krig och de ryska basernas tid, det röda året 1940—41 och fram till de dagar då ett helt folks elit drog i landsflykt.

Glöm inte

prenumerationsavgiften till

- **KUSTBON** Postgiro nr 1972 07 och årsavgiften till
- **Svenska Odlingens Vänner** Postgiro nr 351311

Anslag för svenskbyforskning

Längmanska Kulturfonden har tilldelat Läroverksadjunkt Nils Tiberg, Uppsala, 2.000 kronor för tryckning av Gammalsvenskbys äldsta kyrkbok och folkräkningslängden från 1795.

Doktorandstipendium till estlands-svensk

Fil. lic. Edvin Lagman från Rickul har tilldelats doktorandstipendium. Ämnet för. lic. Lagmans avhandling är De nominella sammansättningarna i estlandssvenska folkmål.

Största estniskspråkiga bokverket om Estlands historia i modern tid

Eesti Riik Ja Rahvas Teises Maailmasöjas

(Estlands land och folk under
andra världskriget)

Utkommer i tio delar om minst 200 sidor vardera. Rikt illustrerat — 1000 autentiska bilder, kartor och tabeller.

Redaktion: F. sekreteraren i Estniska Vetenskapsakademien mag. sc. H. Kauri,
f. professorn i allmän historia vid universitetet i Tartu (Dorpat) E. Blumfeldt,
f. biträdande estniska generalstabschefen överste R. Maasing

Över 150 estniska vetenskapsmän, officerare, statsmän, journalister o. a. medarbetar.

Första delen "Eesti nagu ta oli" ("Estland så som det var") utkommen

Andra delen "Äike Euroopa kohal" ("Åskmoln över Europa") utkommer inom kort. Pris per del kr 19:50.

Hela verket kontant betalt vid beställningen kr 160:—.

Estniska Bokförlaget EMP

Box 2113, Stockholm 2, Tel. 10 50 21.

NILS KÄLLSTRÖM

För blott ett halvår sedan hyllade est-råchefen Nils Källström med anledning av hans 70-årsdag. Han var redan då märkt av den svåra sjukdom som den 24 mars satte punkt för hans gärning.

Vid sidan om sin verksamhet inom Riksförsäkringsanstalt och Stockholms stadsförvaltning kom Nils Källströms krafter med åren i allt större utsträckning att inriktas på det som blev en livsuppgift för honom: arbetet för finlandssvenskarna och estlandssvenskarna. Denna gärning av bestående värde för östsvenskarna, utfördes till en början inom Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet och senare inom den av honom stiftade föreningen Svensk-Finlands Vänner.

Under Estlands självständighetstid var Nils Källström en ofta och gärna sedd gäst i våra bygder. Särskilt varmt intresse ägnade han skolan i Alliklepp, kapellbygget på Nargö och Svenska Gymnasiet i Hapsal. För sina förtjänster för svenskheten i Vippal kallades han till hedersledamot av Svenska Odlingens Vänner lokalförening därstädes.

Nils Källströms minne kommer länge att bevaras i ljust och tacksamt minne av hans många estlandssvenska och finlandssvenska vänner.

M. N.

9000 nya medborgare

Antalet utlänningar som under 1954 blev svenska medborgare utgjorde enligt utlänningskommissionen 9.235 personer (8.327 år 1953). De största siffrorna gäller finnar och estländare med 2.282 respektive 2.167 (1.666 respektive 1772), närmast följda av 882 (786) tyskar, 727 (729) norrmän, 697 (708) danskar och 605 (702) polacker.

ALL SLAGS

FOTOGRAFERING

utföres sakkunnigt till moderata priser.

Tel. 49 97 85

FESTER
JUBILÉER
PORTRÄTT

JOHN BRUNBERG
Fyrskjeppsvägen 78
Johanneshov

Framkallning
Kopiering
Förstoringar

ANDERS STENBERG

Efter några månaders sjukdom avled den 14 april 1955 stilla i sitt hem i Eskilstuna förre brännerimästaren vid Rickul herrgård Anders Stenberg i en ålder av 91 år.

Anders Stenberg föddes den 23 augusti 1863 på Mars gård i Rickul. Redan i unga år måste han tillsammans med sina syskon göra långa och tunga dagsverken vid herrgården. I tjugooårsåldern blev han antagen som maskinpojke vid bränneriet. Efter några år erhöll han den krävande befattningen som brännerimästare, i vilken tjänst han kvarstod ända till år 1914. Arbetet var hårt och slitsamt. Åttatimmarsdagen var ännu inte uppfunnen och under brännerisäsongen, som varade från oktober till maj, arbetade man både under sön- och helgdagar. Under sommarmånaderna skötte han sin gård, Gjärdbacksa, som vid den allmänna lantmåteriförrättningen år 1900 avstyckades från Mars gård. Han var även en ivrig fiskare.

Anders Stenberg blev far till sex söner och tre döttrar. Tre av sönerna återvände aldrig från rysk krigstjänst.

I augusti 1944 lämnade han tillsammans med sin hustru hembygden och bosatte sig i Eskilstuna hos två av sina söner.

En god far och make har gått bort. Närmast sörjande är hustrun Kersti, som lämnats ensam efter 68 års äktenskap, samt barn, barnbarn och talrika vänner.

Frid över Ditt minne.

August

Anna Utas död

En av de mera kända svenskbyborna, fru Anna Utas, född Knutas, har avlidit i Stenkumla på Gotland, 78 år gammal.

Hon var född i Gammalsvenskby i Ukraina och kom till Sverige tillsammans med de övriga svenskbyborna 1929. Sedan 1937 var hon änka efter lantbrukaren Kristian Kristiansson Utas. Närmast sörjande är en son, sex döttrar, svärsöner och barnbarn samt barnbarnsbarn.

ARNE GJÄRDMAN från Nuckö har avlagt studentexamen vid Solna Kommunala Gymnasium.

MARIA KIVAREMEES

75 år

Den 6 april fyllde f. folkskollärarinnan Maria Kivaremees 75 år och hyllades varmt av släkt och en talrik vänkrets. Flera telegram anlände under dagens lopp, bl. a. från Svenska Odlingens Vänner. Blommor och presenter i mängd fyllde det lilla rummet på Östermalm i Stockholm, där jubilaren fått en lugn vrå i sitt nya hemland.

Maria Kivaremees är född på Ormsö. Efter avslutad skolgång vid Kretsskolan i Hapsal arbetade hon som guvernant i Helsingfors och i Petersburg. När Svensk-Estland efter förra världskriget behövde lärare, hörsammade hon kallelsen från hembygden och blev lärarinna i Kärrslätt på Ormsö, där hon verkade till 1944.

Maria Kivaremees' väsen präglas av förnöjsamhet och varm gudsfruktan. Genom sin lugna och vänliga personlighet har hon under ett långt och välsignelserikt liv vunnit många och trogna vänner både i Estland och här i Sverige.

Netas.

FAMILJENYTT

Födda

Kurt Anders född den 2 maj 1955 i Stockholm, son till Melita Tammgren, född Mickelin och Anders Tammgren.

Förlovade

I Stockholm den 8 maj 1955 Paul Fopiano, Boston, U. S. A. och Ruth Rosen, Reval.

Vigda

I Stockholm den 12 januari 1955, konditor Karl Alvar Bjarne Olausson och Inga Astrid Olivia Hamberg.

I Strängnäs Domkyrka den 26 februari 1955 chaufför Henrik Valdemar Thyrén och Elsa Treiberg, född Stenberg från Rickul.

Döda

Änkefru Maria Bäckman, född den 1 maj 1866 på Ormsö, avled den 21 februari 1955 i Stockholm.

Fru Magdalena Fredrik, f. Nyman d. 17 juni 1884 på Rågö, avled den 30 april 1955 på Vätö.

Anders Hedenström, född den 25 augusti 1881 på Ormsö, avled den 28 mars 1955 i Täby.

Anders Lilja, född den 7 augusti 1888 på Ormsö, avled den 6 mars 1955 på Visby Lasarett, Visby, Gotland.

Katarina Murman, född den 7 februari 1873 på Ormsö, avled den 3 mars 1955 i Björkvik.

Fru Maria Nee, f. Lindström, den 15 aug. 1873, avled 16 maj 1955 i Enebyberg.

Anders Stenberg, född den 23 augusti 1863 i Rickul, avled den 14 april 1955 i Eskilstuna.

Mats Thomsson, född den 18 januari 1876 i Rickul, avled den 18 april 1955 i Märsta.

Änkefru Anna Utas, född Knutas i Gammelsvenskby i Ukraina, avled i Stenkumla på Gotland, 78 år gammal.

Gustav Vesterbusch, född den 19 september 1870 i Rickul, avled den 18 mars 1955 i Eskilstuna.

Johannes Vibusk, född den 18 november 1888 på Nuckö, avled den 11 februari 1955 i Katrineholm.

Änkefru Gustava Luther, född Jürgensson den 19 november 1866 på Nargö, avled den 30 april 1955 på Dans-
torps Missionshem i Nässjö.

Änkefru Julia Rant, född Palman den 9 augusti 1875 på Nuckö, avled den 10 april 1955 i Eskilstuna.

Vår kära Mamma

Lovisa Ambros

* 6/8 1878 † 31/3 1955

har för evigt lämnat hemmet och oss
i djupaste sorg och saknad.

**Barnen och deras familjer
Barnbarn och barnbarnsbarn**

Ofta sjöng hon för sina barn

Det finns en järnväg som gratis är
för troende till Himmelens städer
där alla lyckliga vara får.

Ej mera sorg och lidande då finnes
ej någon smärta själens inre tår
ej längre stormig bölja hotfullt brusar
ej mer vi skiljas från varandra där.

Min älskade Make
min käre Far

Anders Hedenström

* 25/8 1881 på Ormsö

har stilla insomnat i sitt hem.
i Täby den 28 mars 1955

Sörjd, saknad och i tacksamt minne beva-
rad av **Maka, Son, Syskon, Släkt och Vänner.**

Snart silvertråden brusten är,
Och tyst är sångens glada ljud:
Men o vad fröjd att vakna där
I hemmet hos min Herre Gud.

Vår kära Mor, Farmor och Mormor

Gustava Luther

f. Jürgensson

på Nargö den 19/11 1866

har i dag stilla insomnat

Danstorps missionshus, Nässjö
den 30 april 1955

Valter, Lonny, Barnbarnen

Märta Gustafsson

Hennes mest omtyckta sång:

Vårt segel fylls av nådens vind, till salighet
det bär.

Vi landa snart vid hemmets strand, där lam-
mets bröllop står.

Vår kära Far, Farfar, och Morfar

Mats Thomsson

* 18/1 1876

har den 18/4 1955 stilla insomnat i Eskilstuna.

Sörjd och saknad av

Barn, Barnbarn och Barnbarnsbarn
samt övrig släkt och vänner.

Avskedets stund för alltid har kommit,
solen har sänkt sina strålar i frid.

Borta är pappa, vila han funnit,
borta från jordelivets oro och strid.

Vår kära Mor
Mormor och Farmor

Jula Rant

* 9/8 1875 på Nuckö

har den 10 april 1955 i Eskilstuna ingått
i den eviga sabbatsvilan.

Älskad — Saknad

Barnen
Barnbarnen

Vi får mötas i Eden en gång.

Min älskade Make,
Min käre Far,
Min käre Bror

Gustav Vesterbusch

född i Rickul den 19 sept. 1870
död den 18 mars 1955 i Eskilstuna

Sörjd och saknad av **Maka, Dotter, Syster,**
Barnbarn samt **Släkt och Vänner.**

Låt ankar falla! Jag är i hamn
Farväl, I brusande vatten!
Jag kastar mig i min Herres famn,
Han som mig hjälpt genom natten.
Jag gamla älskade röster känner,
Och där jag återfår mina vänner
I evighetens ljusa land.

Segertoner 280, 5

Vår käre

Anders Stenberg

Född i Rickul den 23 aug. 1863

Död i Eskilstuna den 14 april 1955

Djupt sörjd och saknad av

MAKA
Barn och Barnbarn

Kristus har min synd avplanat,
Skänk mig frid och ljus.
Genom synd och död han banat
Väg till Faderns hus.

Missionsförbundet 256:2

Vår käre Broder

Johannes Vibusk

född den 18 nov. 1888

har i dag stilla insomnat
I tacksamt minne bevarad av oss
släktingar och vänner.

Katrineholm den 11 febr. 1955

Syskonen
Syskonbarnen

Solen har dalat och dagen är slut
Stilla är klappande hjärtat
Skönt är att vila från lidandet ut
Somnat från allt som har smärtat.

Utgivarkorsband

Bemärkelsedagar

85 år

Helene Pikner, född Engbusk den 2 juni 1870, Reval
Lena Soogna, född Vainman den 11 juni 1870, Korkis
Gertrud Lindström, född Lindström den 16 juni 1870, Ormsö
Johan Rosenblad, född den 16 juni 1870, Ormsö
Lena Bauman, född den 22 juni 1870, Nuckö
Anders Grönström, född den 2 augusti 1870, Nuckö
Marta Elvine Jansson, född Brandt den 13 augusti 1870, Pärnau
Agneta Holm, född den 23 augusti 1870, Ormsö
Hans Vesterström, född den 24 augusti 1870, Ormsö
Gustav Blees, född den 28 augusti 1870, Nuckö
Hans Ahlström, född den 29 augusti 1870, Ormsö

80 år

Lena Vesterholm, född Nordman den 6 juni 1875, Rickul
Maria Rosenblad, född Hedenström den 20 juni 1875, Ormsö
Gertrud Waksam, född Alros den 25 juni 1875, Ormsö
Agneta Norrman, född Berggren den 8 augusti 1875, Ormsö
Maria Sandsten, född den 19 augusti 1875, Rickul
Anders Heldring, född den 31 augusti 1875, Rickul

75 år

Evald Friedrich Eichenthal, född den 3 juni 1880, Reval
Johan Alström, född den 17 juni 1880, Ormsö
Alma Lovisa Luther, född den 21 juni 1880, Nargö
Lovisa Mählberg, född den 27 juni 1880, Rickul
Gertrud Söderblom, född den 29 juni 1880, Ormsö
Maria Grenbaum, född Laheman den 19 juni 1880, Vippal
Maria Rosenborg, född den 25 juli 1880, Rågö
Lena Luks, född den 14 augusti 1880, Rickul
Maria Alström, född Westerström den 17 augusti 1880, Ormsö
Hans Salin, född den 18 augusti 1880, Ormsö
August Österdahl, född den 19 augusti 1880, Rågö
Edla Marks, född den 21 augusti 1880, Odinsholm

70 år

Katarina Enkel, född Sträng den 5 juni 1885, Ormsö
Gustav Hansson, född den 21 juni 1885, Nuckö
Agneta Förberg, född Waksam den 27 juni 1885, Ormsö
Alexander August Schönberg, född den 30 juni 1885, Rickul
Maria Jakobsson, född Luks den 5 juli 1885, Rickul
Julie Piik, född Thomsson den 6 juli 1885, Vippal
Agneta Notman, född Fält den 3 augusti 1885, Ormsö
Herda Luice Margareta Andersen, född Lindeberg den 5 aug. 1885, Reval
Else Treugut född von Schwartz den 6 augusti 1885, Baltischport
Johan Lilja, född den 7 augusti 1885, Ormsö
Katarina Lindkvist, född Lindkvist den 14 augusti 1885, Nuckö
Mina Simonsson, f. Österman den 25 aug. 1885, Nuckö
Maria Murman, född Grönman den 30 augusti 1885, Ormsö

60 år

Anette Matson, född Klaamas den 4 juni 1895, Nargö
Maria Söderholm, född Klanberg den 6 juni 1895, Nuckö
Alfred Paul Matson, född den 7 juni 1895, Reval
Pauline Hallman, född Westerman den 8 juni 1895, Rickul
Anders Notman, född den 10 juni 1895, Ormsö
Anders Bergström, född den 25 juni 1895, Ormsö
Anders Lilja, född den 25 juni 1895, Ormsö
Marta Albert, född Ambros den 27 juni 1895, Nuckö
Katarina Nyman, född Fält den 1 juli 1895, Ormsö
Herman Grenfeldt, född den 11 juli 1895, Rickul
Katarina Gärdström, född Nordbäck den 17 juli 1895, Ormsö
Agneta Kivaremees, f. Söderblom den 23 juli 1895, Ormsö
Johannes Targama, född den 5 augusti 1895, Vippal
Maria Blomberg, född den 8 augusti 1895, Rickul
Katarina Bergström, född Alström den 17 augusti 1895, Ormsö
Hilda Helene Erkas, född den 23 augusti 1895, Odinsholm
Anton Åkerblad, född den 23 augusti 1895, Rickul
Katarina Blomkvist, född den 24 augusti 1895, Ormsö
Lars Ahlström, född den 29 augusti 1895, Ormsö

50 år

Natalie Auguste Koinberg, född Seman den 3 juni 1905, Nuckö
Adele Koppamees, född Välja den 13 juni 1905, Nuckö
Albinus Grönström, född den 16 juni 1905, Nuckö
Johan Sjöman, född den 18 juni 1905, Ormsö
Alide Söderman, född Fagerström den 19 juni 1905, Vippal
Agneta Mark, född Bergström den 20 juni 1905, Ormsö
Karin Pöldroo, född Boman den 3 juli 1905, Reval
Elfride Kungla, född Söderman den 6 juli 1905, Vippal
Lars Hamberg, född den 11 juli 1905, Ormsö
Gertrud Lilja, född Lindros den 11 juli 1905, Ormsö
Johannes Villman, född den 11 juli 1905, Reval
Ingeborg Grave, född Masing den 12 juli 1905, Reval
Gun Arula, född den 14 juli 1905, Reval
Elvine Granback, född Heldring den 21 juli 1905, Rickul
Axel Lundgren, född den 28 juli 1905, Nuckö
Eduard Kuuskne, född 30 juli 1905, Reval
Bruno Jöers, född den 4 augusti 1905, Rickul
Maria Gäddman, född Storholm den 8 augusti 1905, Ormsö
Katarina Ahlström, född Rönberg den 9 augusti 1905, Ormsö
Johannes Mählberg, född den 14 augusti 1905, Rickul
Hans Kyrkslätt, född den 15 augusti 1905, Ormsö
Helena Ellerbusk, född Mass den 18 augusti 1905, Runö
Pauline Ive Kask, född Ruhno den 22 augusti 1905, Reval
Mary Silver, född Kalju den 25 augusti 1905, Baltischport
Oskar Klingberg, född den 27 augusti 1905, Rågö
Evald Heinrich Pisa, född den 28 augusti 1905, Dagö
Alma Simonsson, född Brun den 29 augusti 1905, Nuckö
August Kiiin, född den 30 augusti 1905, Reval
Tomas Metsmaa, född den 31 augusti 1905, Vippal